

РАБОТНИКЪТЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

3 мѣс. 1 л. 25 ст., 6 м. 2 л. 50, 1 г. 5 л.

Въ странство: 7 лева.

Абонамента се предплаща.

10 стотинки всѣки номеръ

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВѢСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

ДО РЕДАКТОРА *Н. ХР. ГАБРОВСКИ.*

ТЪРНОВО.

АБОНИРАНИЕТО СТАВА:

Търново, у редактора

и въ печатницата „Работникъ“

Великото Народно Събрание

Тронното Слово.

Четвъртото Велико Народно Събрание се откри въ Търново на 3-го съ тронното слово на върховния представител на държавата Княза. Всѣкий, който е слѣдилъ въ нѣколко години събитията у насъ, който знай какъ набързо и точно се прие закона за измѣненіе на Конституцията отъ VI-то обикновено Народно Събрание, какъвъ начинъ станаха изборитѣ, какви представители се прокараха на сегашното Велико Народно Събрание, всѣкий, който не гледа по-върхностно на работитѣ, но дълбоко прониква въ тяхната сжщностъ, ясно можеше по отъ рано да раззре и да предскаже какво ще бжде държанието на тронното слово отговора на г-да представителитѣ. Правителството заедно съ върховния глава на държавата искахъ *que coûte que coûte* да измѣнятъ Търновската Конституция, като оправдаватъ това си искание съ благого на народа. Въ интереса на държавата, пишеше в. „Свобода“, трѣбваше се намалятъ правдинитѣ на народа, да се ограничи неговата обода и законодателната властъ, да се усили властѣта и трайното спокойно сжществуване на правителството.

Тия сжщитѣ мисли, изказани въ прикрити и деликатна форма, се срѣщаме и въ тронното слово на върховния представител на държавата. Като се обръща къмъ г-да народнитѣ представители, казва: Въ началото на тази година се въврши единъ държавенъ актъ — домяването на Българския Годишаръ — чрезъ който като се създава една народна династия, осигурява се страната НИ отъ разни случайности, толкова гибелни за падитѣ държави.

„Всѣки отъ васъ дълбоко е проникнатъ отъ важното и сждбоносно послание, съ което народа го е спратилъ за представител въ това Велико Народно Събрание. Закона за измѣненіе на Конституцията, отиранъ отъ VI-то обикновено Народно Събрание, като има за целъ да усили страната и да ѝ даде повече сръдства и възможности да работи за своето бждѣще, напредъкъ и самостоятелностъ (курсивъ

нашъ). убѣденъ съмъ, че съ всичкото изисквано внимание ще го изучите и ще се произнесете върху него, като ще имате предъ видъ благого, интереситѣ и бждѣщето на Нашето мило Отечество“.

Но въ какво се състои силата, благого на страната? Какъ може да се даде сръдства и възможностъ на народа да работи за своето „бждѣще“, „напредъкъ“ и „самостоятелностъ“? Дали като се намалятъ и стѣнятъ правата на народа, а се усили властѣта на правителството, или напротивъ, когато се даде най-голъма възможностъ на всички граждани свободно да упражняватъ своитѣ права, да участвуватъ въ управлението на държавнитѣ работи и да контролиратъ всѣка година, всѣки день, всѣки часъ дѣйствиетата на властитѣ? Кога е по-добъръ за народа, дали когато самъ той свободно си прави законитѣ, на които ще се подчинява, или тогава, когато други нѣколко души, ужъ неговии избраници, правятъ каквито искать закони и послѣ му ги натрапватъ да ги изпълнява, безъ да го питатъ одобрява ли ги той или не?...

На тия въпроси ний не веднѣжъ сме отговаряли въ колонитѣ на нашия вѣстникъ. Нашето мнение винаги е било и таково си остава, че измѣненіята, които ще се приематъ въ сегашното Велико Народно Събрание сж вредни и пълни съ опасностъ за страната. Тѣ сж въ интереса само на едно малцинство, на буржуазната класа, която за да експлоатира народа трѣбва да го владѣй, да го държи подчиненъ. Тѣ сж противъ интереса на грамадната частъ отъ народа, защото го отстраняватъ отъ управлението на държавата, отнема му се най-върховното право — по-често и самъ да иска смѣтка по държавнитѣ и общественни работи. Колкото е по-малко числото на народнитѣ представители, толкова по-малко и по-невѣрно се представляватъ и изказватъ интереситѣ и исканията на разнитѣ слоеве въ обществото и толкова по-лесно и по-много беззакония и произволи могатъ да се вършатъ въ страната. Истинското народно благо изисква по-малко 150 души (които и съ насиліе могатъ да се избератъ) да представляватъ и защитаваатъ интереситѣ на три милиона граждани и да имъ правятъ закони, но сами тѣ, които по-

добъръ разбиратъ интереситѣ си, за които сжществува и служи всичко въ страната, сами гражданитѣ да участвуватъ и да правятъ законитѣ, на които ще се подчиняватъ.

Да се намали числото на народнитѣ представители отъ 300 на 150, това значи да се стѣнятъ правата на болшинството. Най-голъма загуба ще има работното население, на което се затваря пътя къмъ вратитѣ на законодателнитѣ събрания, а най-голъма полза ще извлече богатата класа и чиновничеството.

Искать тѣй сжщо да се увеличи мантата на народнитѣ представители, сирѣчь вмѣсто да ги избиратъ презъ всѣки три години, както бѣше до сега, за напредъ да ги избиратъ за петъ години. Нима и това измѣнение е въ интереса на „народното благо“? Нима то „ще даде повече самостоятелностъ, сръдства и възможностъ на народа да се усили и да оздрави бждѣщето си“, както се казва въ тронното слово? Това измѣнение може да се иска само отъ нашитѣ архи-консерватори, но не и отъ чистоплѣтитѣ европейски либерали, които у насъ се казватъ реакционери.

И другитѣ измѣненія: за гласуването на законитѣ най-малко съ една четвъртина отъ числото на народнитѣ представители, както и обезсилването на тайното гласоподаване, сж такива посягательства на народнитѣ правдини и на ония жалки останки отъ гаранцията на свободата и независимостѣта на народнитѣ представители, които въ другитѣ образовани страни могатъ да одобряватъ само най-върлитѣ реакционери.

И тѣй измѣненіята, които се искать сж насочени противъ благого, интереситѣ и бждѣщето на страната. Ще се проникнатъ ли дълбоко г-да представителитѣ отъ „важното и сждбоносно послание на народа“, отъ съвѣта на тронното слово, което имъ казва когато се произнасятъ да иматъ предъ видъ „благого, интереситѣ и бждѣщето на милоото отечество“? Изучили ли сж тѣ „съ всичкото изисквано внимание единъ отъ най-жизненитѣ и важни въпроси за благого на страната“ — законътъ за измѣненіе на конституцията, върху който сж повикани да се произнесатъ?

Предвидели ли сж тѣ слѣдствиетата отъ измѣненіе на конституци-

ята въ реакционенъ духъ както се прие отъ Обикновенното Народно Събрание? Дали тѣ сж взели добъръ мѣстѣ на цѣлия народъ и дали вѣрно ще изразятъ неговитѣ искания и ще защитятъ неговитѣ права, които сега сж въ опасностъ, това ний ще видимъ и ще чуемъ слѣдъ нѣколко деня, когато се турятъ на гласуване въпроснитѣ измѣненія.

Нека помнятъ г-да представителитѣ, че „народното благо“ изисква да се даде на народа най-голъма възможностъ да упражнява свободата си, да се управлява и да се ползува свободно отъ плодетѣ на своя трудъ. Истинското „народно благо“ е противъ експлуатацията на мнозинството отъ малцинството и противъ реакционното измѣнение на Търновската Конституция.

Н. Габровски

КОЙ Е ПЪТЯ.

Кой е пътя за въстържествуванието на социалистическата наредба?

Който е изучавалъ социалистическата литература (книжнина) за послѣдне време, за него трѣбва да е ясенъ отговора на това питанне. *Класовата политическа борба* — този е пътя, който води къмъ въстържествуванието на социализма.

Економическата еволюция (развитіе), като създава условията, необходими за сжбдванието на социалистическата наредба — едрото производство — създава въ сжщото време и класата, която ще завърши дѣлото на естественното развитіе. Тази класа е *работническата*. Да добие работническата класа съ своето множество онай властъ, която нарежда общественния животъ — това е пътя за въстържествуванието на социализма. Коя е тази властъ, отъ която зависи нареждането на общественния животъ? Тази властъ е законодателната; тя е Народното Събрание. Да истрѣгне работническата класа въ Народното Събрание, съ своето болшинство, отъ ржцѣтъ на буржуазната класа властѣта и да нареди обществото съгласно социалистическото учение — това ще рѣче да се прѣгласи социалната революция, най-великата и най-благодотворната отъ общественитѣ революции.

Всички сръдства, които водятъ по пътя къмъ завладяването отъ болшинството — отъ работническата класа — властѣта, съ която днесъ се ползува

буржуазната класа, сж добри. Но всички тѣзи сръдства се свеждатъ къмъ най-могъщественното сръдство на обществения и политическия прогресъ — на нашия вѣкъ — къмъ избирателното право. Да има работническата класа право да избира свои представители, и не само да има това право, но и да го упражнява за достигане на своитѣ цѣли — това е най-вѣрното сръдство, което ще ѝ даде власт да провъзгласи социалистическия превратъ. Ползуването съ това право, да направимъ, щото буржуазията да почита това право на работническата класа, — туй ще приготви послѣдната за самоуправление, ще ѝ въспитае, ще ѝ увеличи классовото ѝ съзнание и ще ѝ закали въ борбата за освобождението на обществото отъ всички видове тираниство. Да иматъ работниците право да избиратъ ще рече да иматъ ключа на вратитѣ, които водятъ къмъ спасението, къмъ свободата, къмъ свѣтлината, къмъ правдата. Да упражняватъ това право ще рече да отварятъ вратитѣ, които водятъ къмъ свѣтлото бѣдѣе. До колкото работниците взиматъ участие въ изборитѣ въ името на своитѣ съзнателни цѣли, които се изражаватъ въ программата на социалъ-демократическата партия, до толкова тѣ сж съзнателни.

Сега да се попитаме: ясенъ ли е пътя, който води къмъ сбѣдването на социализма?

Споредъ насъ не може да има никакво съмнѣние въ отговора: той е ясенъ, като ясенъ пролѣтенъ день.

Обаче, има хора, интеллигентни хора, които съчувствуватъ на социализма, които даже признаватъ, че „социалъ-демократическия строй“ ще въетържествува, които сж социалисти кжсо казано, но за които пътя за сбѣдването на социалистическата наредба още не е ясенъ. Къмъ такива принадлежатъ и почтенната редакция на в. „Прогресъ“. Въ сжщата уводна статия, на която ний посвѣтихме нѣколко статии *), авторъ

*) Статията ний: „Да викинемъ въ программата ний“, която испратихме отъ Стара-Загора, редакцията на „Работникъ“ не е получила. Нейни се, е постигнала злата сѣдба да се търкаля кой знай въ коя пощенска станция. Чудесна неприкосновеност на кореспонденцията! Въ тази статия разгледахме „программата“ на нашитѣ прогресисти и противорѣчната ний. За съжаление не е оставенъ превѣсъ отъ нея, а да се възобнови ний изгубено е твърдѣ тѣжка работа.

ра ѝ направо казва, че пътя, който води къмъ социализма не е опредѣленъ и точно извѣстенъ.

И така има хора интеллигентни, за които пътя не е ясенъ. Това е много чудно и пѣше да бѣде необяснимо, ако тѣ, като говорятъ така общо, нѣмаха предъ видъ България. Тѣ си мислятъ, че сбѣдването на социализма въ България може да се яви като плодъ отъ една социалистическа вълна хвърлена въ нея отъ възъ, — туй да се каже, сбѣдването на социализма въ България ще падне отъ небето. Това е едно голо предположение, предположение, което на нищо не се основава и което лесно се разбива о едно друго предположение. Тѣзи вълна може да сръбне на пътя си голѣми канари, о които може да се разбие безсѣдно. А такива канари могатъ да бѣдатъ економическата зѣмьностъ, посръдственното общественно положение — той источникъ на всички дребнави идеали — или нѣманието на классово съзнание у работниците, отсѣтственото на классово политическо въспитание, отсѣтственото на организирана социалистическа партия и много други такива канари. Ако се оставимъ да очакваме сбѣдването на социализма въ България да ни падне отъ небето, като магна, тогава тия канари не сж предположение, а горчива дѣйствителност. А при такава дѣйствителност никакъвъ социализмъ не може да се осъществи никѣдъ.

И така пътя за въетържествуването на социализма и въ България е сжщия, който описавме по-горѣ. Той е ясенъ, опредѣленъ и най-точно извѣстенъ. Класова политическа борба днесъ, классовая политическа борба утрѣ и классовая политическа борба до деня на тържеството. Неуклонно ползуване съ най-могъщото оръдие на тая борба — избирателното право, той е пътя къмъ социалистическата наредба. Каква ще бѣде послѣдната точка на тоя пътъ — кървавъ ли сблъсъкъ или мирно строполивание на буржуазнитѣ наредби — това е другъ въпросъ, който нека не го предрѣждаваме. Но какъвто и да бѣде той, ний трѣбва да стигнемъ тѣзи точка и да бѣдемъ готови да обезпечимъ тържеството на великата социална революция . . .

Д. В.

ЖЕНАТА И СОЦИАЛИЗМА

(Бebelъ).

Аналитически преводъ.

(Продължение).

Извънмѣрното размножаване на населението.

Отъ международна гледна точка, ний ще разгледаме другъ единъ жизненъ въпросъ, който се отнася до постоянното увеличение на населението. Защото отъ рѣшението на тоя въпросъ зависи рѣшението на всички други.

Отъ времето на Малтуса до сега много сж се препирали върху законитѣ, споредъ които се увеличава народонаселението.

Извѣстно е, че споредъ Малтуса населението на една страна се увеличава въ геометрическа прогресия, а сръдствата за сжществуване се увеличаватъ въ аритметическа прогресия:

1, 2, 4, 8, 16, 32 народонаселението

1, 2, 3, 4, 5, 6 сръдствата за сжществуване

Тая несъразмѣрностъ най-сетѣ ще създаде обща сиромашия и страшно измирание на хората.

За да се отстрани това положение на работитѣ, споредъ Малтуса трѣбва да се въздържатъ да иматъ дѣца ония, които нѣматъ сръдства да ги поддържатъ.

Страхътъ отъ извънмѣрното народонаселение е старъ. Той е сжществува въ извѣстенъ периодъ отъ римската история, както и въ края на сръднитѣ вѣкове.

Забѣлжително е, че тоя страхъ се появява винаги въ време на обществени погрѣшения — нийцо, което лесно се обяснява.

Въ Римъ тоя страхъ царува въ миналата, когато всичкитѣ земи бѣха въ рѣцѣ само на 3000 души. Въ сръднитѣ вѣкове едно малцинство владѣше всичкитѣ сръдства за сжществуване; цѣли народи зависяха отъ тѣхната воля. Вѣко новородено дѣте въ семейството ставаше товаръ за нещастника. Просияцитѣ и скитницитѣ сж върдвали най-много въ сръднитѣ вѣкове. Щастливитѣ и добри християни богатшитѣ си обясняваха увеличаването на народната сиромашия съ крайното увеличаване на народонаселението.

Малтузиството се появи пакъ въ онова време, когато английската индустрия, машинизма и техническитѣ открития изхвърляха на улицата хиляди работници. Сърѣдоточаването на капитала и на поземелната собственост въ онова време бѣше достигнало до грамадни размѣри въ Англия. Въ това време, когато отъ една страна се уголѣмяваха богатствата, отъ друга страна сиромашията тѣ сжщо бързо се уголѣмяваше.

Властующитѣ класи, които иматъ разни причини за да гледатъ на тоя свѣтъ като най-добъръ отъ всички, търсеха обяснение на тая растяща сиромашия, която

тѣ не можеха да разбератъ. Възможно посръдъ тѣхнитѣ гледища въста и индивидуална собственостъ. Нищо нѣма по-лесно съ това тържаващъ, че сиромашията се дължи извънмѣрното увеличаване на тоя. На богатитѣ не имъ се иска да се каже, че това население е станало тѣ сж благодарение на капиталистическия начинъ на производството и на тѣхната ето на земитѣ отъ нѣколцина собственници.

Лесно е да се разбере, че тѣ се теорин отговаряха на най-послѣдъ зли на английската буржуазия. Въ оправдаваха нейнитѣ дѣйствия въ тѣхна свѣта. Тия теорин не имъ нийцо оригинално и въпреки тоя митъ биде провъзгласенъ за великъ дѣло неговото име стана центръ, въ обща основа цѣла школа послѣдъ вати.

Положението на работитѣ, въ дивизия учението на Малтуса въ тѣхна тѣхна не се е подобрило, тѣхна тоя става по-лошо.

Презъ послѣднитѣ години постоянно се сърѣдоточаватъ на едно малцинство въ Англия и въ Италия. Населението е сж работно и принудено да бѣда да търси сръдства за сжществуване.

Прибавѣте тия факти къмъ казанитѣ върху начина на капиталистическото производство и неговитѣ и ще разберемъ, че сиромашията народнитѣ маси е причинена не че липсватъ сръдства за сжществуване отъ неравното распределение. Слѣдователно утвърдението на доктринитѣ на Малтуса иматъ сж отъ гледна точка на капиталистическото производство. Този, който при една точка е принуденъ да замисли просното учение; или друго, че се заблуди.

Буржуазнитѣ економисти въ бескрайното стрѣмление да се казано народонаселението е общо въ сж човѣшки общества. Споредъ тѣхна зма ще може по добръ отъ всички обществени форми да уреди неж между увеличаването на населението на сръдствата за сжществуване. Единъ списателъ, социаленъ е съмнява помоща на горѣшните економисти да оправда тѣхното, нийце. Тоя списателъ е Карлъ Кассе, своето съчинение: „Влияние на увеличаването на народонаселението на обществото“.

Като оборва Малтуса, Кассе трѣбва право въ всѣко отношение. Карлъ Кассе говори за законитѣ, споредъ които прихода отъ земята се намалява, забрави да прибави, че при нийцо благоприятни обстоятелства, произвежда много по-вече отъ произвежда сега, и т. н.

Работническото движение въ Франция

отъ време на Коммуната.

отъ Жюль Гед.

(Преводъ)

(Продължение).

Вторий националенъ конгресъ, който трѣбваше да се събере въ Лионъ презъ 1877 г. и който благодарение на правителствения кризисъ отъ 16-й Май, бѣше отложенъ до Януарий 1878 г., дойде къмъ сжщитѣ заключения. Та и можеше ли да бѣде иначе, когато въ своето въззвание парижката комисионна (въ нея участвуваше Симонъ Соенъ, умрѣлий въ 1888 г. парижки социалистически муниципаленъ съветникъ) хвалѣше „безспорното благоразумие на работниците“, които показваха, „че тѣ не закачатъ никое богатство“. Лионския конгресъ презъ 1878 г., както и парижкия отъ 1876, допушатъ законодателното намаление на работния день само за женитѣ и дѣцата, т. е. за непълнолѣтнитѣ и несприетежающитѣ право способностъ. Лионския конгресъ, както и парижкия очакваше отстранението системата на наемния трудъ, която се наричаше „преходно състояние между крѣпостната зависимостъ и друго по добро състояние“, само „отъ развитието на потребителитѣ, кредитнитѣ и производителнитѣ общества“. Лионския конгресъ, както и парижкия, винаги, щомъ работата се докосваше до „непоспѣшнитѣ маси за старцитѣ и инвалидитѣ на трудътъ“ прибавяше, че „въстава противъ всѣка намѣска (чети: помощъ)

на господарството“. „Принципитъ за преставителството на пролетарията въ парламентъта“ бѣше признатъ съ слѣдующата поправка или по-добъръ укастрѣние: при второто гласуване трѣбва да се оставятъ работническитѣ кандидатури и „да се поддържатъ республиканскитѣ кандидати, ако республиката заплашва опасностъ.“

Но макаръ въ своитѣ официални рѣшенне лионския конгресъ и да бѣше само второ издание на парижкия, той все пакъ се отнасяше отъ тоя послѣдния съ това, че на него се вече появи едно колективистическо малцинство отъ нѣколко гласа, което поддържаше слѣдующето предложение на Дюшра и Балливе:

„Като взема въ внимание,

„Че освобождението на работническиятъ класъ може да стане само тогава, когато работниците се ползуватъ отъ цѣлия продуктъ на своя трудъ;

„Че за достигането на тая цѣль е необходимо, щото работниците да владѣятъ сръдствата за производството: суровия материалъ и сечивата на трудитѣ;

„Конгресътъ приканя всички работнически съюзи да се заловятъ съ изучаването начинитѣ за практическото прилагане принципа на колективната собственостъ по отношение къмъ земята и сечивата на трудитѣ.“

На това почти незабѣлжимо малцинство се нахвърлиха всички газети, вѣстници, като каняха „французитѣ да се обърнатъ къмъ здравия смисълъ.“

Но слѣдъ 21 мѣсеца това малцинство се яви вече, като значително болшинство на марселския конгресъ, за което не малко спомогна шумътъ,

предизвиканъ отъ парижкия международенъ конгресъ въ края на 1878 г.

Но преди да кажемъ, какъ то става, какъ побѣди, ще хвърлимъ бързъ погледъ на работитѣ на неговото поражение.

II

Това се случи презъ Септемврий 1879 г. когато газетата, вѣстникътъ „Les droits de l'homme“ (правата на човѣка) и продължението ѝ „Le droit de l'homme“ (изнемошѣха, испаднаха подъ тѣжестта на тѣхна тѣ, нийкой отъ младитѣ сътрудници, убѣдени въ необходимостта отъ залавянето за социално въспитание на маситѣ, намислиха да направятъ единъ катадневенъ органъ „за наука и за борба и теория“; тоя органъ бѣше „Le droit de l'homme“ („Равенство“). Времето бѣше едно отъ благоприятнитѣ: може да се каже безъ преувеличение, че реакцията, която течеше въ парижкия конгресъ, продължение на седемъ години, на 16-ти януарий бѣше погълната отъ дуелътъ (борбата) на лионската старитѣ монархически партии страна и республиканското болшинство въ Франция — отъ другата. Но нашитѣ редактори не предъ това. Попеже нѣмаха 12,000 лева за излизане отъ Парижъ, тѣ пренесоха редакцията въ Лионъ (Meaux), и благодарение на публична продажба на нѣкои работници и служители отпечатаха първия номеръ, на 18-ти януарий, който се издаваша по слѣдующий начинъ

Въпреки това, той дохожда до това заключение, че Социалистическата Държава трябва да намаля населението, защото се прегрутирва обществото, защото не може да претендира, че добрите условия съществуват и по-високото умствено развитие ще намалитъ числото на раждания, ако като взема въ въображение конътъ споредъ който производителността на земята се намалява, той съвѣтава се и се употребяватъ предупредителни мѣр-

По-нататъкъ Бебелъ се спира на простран- върху той ужъ законъ за постоянното намаляване на производителността на земята; той показва, че този законъ не е държа критика, че напротивъ, има още обработени пизинни земи, които изи- ватъ милиони и милиони хора за да обработватъ.

Въ тия си изследвания Бебелъ се опира Родбертус и Либеха. Той казва, че конътъ трѣбва да бъде формулиранъ ка: *Производителността на земята е право отношение съ количеството на вложенъ трудъ (тукъ се разбира и нау- та и техниката).*

Съ исклучение на една твърдъ малка стина, земята никдѣ не се обработва и, както би трѣбвало. Тя би могла да произвежда много повече, отколкото сега само въ Англия, но и въ Франция, рмания, Австрия, безъ да говоримъ за югитъ страни.

Европейска Русия би могла да храни 5 милиона души, вмѣсто 78 милиона, то ти сега храни и пропорционално ти ма да бъде по-населена отъ Германия.

Рѣй населена както Саксония, европей- Русия ще може да събере 1,000 ми- лиона жители и ти ще може да ги храни.

Въ Русия има мѣста по-неплодородни, Саксония, то има пъкъ други, годѣ- плодородие на които ний не можемъ ги представимъ въ Германия.

Казаното до тукъ за Северна Европа е още по-голяма важностъ за Югъ: дѣ тѣ Италия, Испания, Италия, Гръция, Ду- екитъ страни, Унгария, Турция и др. ега ний пѣваме и дълго време още да да имаме достатъчно население за разрѣшимъ най главнитъ културни про- си.

Слѣдователно, главно е да се бонмъ възнето, извиредното увеличаване на наро- населението. (Слъдва).

МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

1. Пазарджикъ, В. Фуранджиеву. — Испращаме Катедрния номеръ. Ще испратимъ другитъ щомъ е. Канъ абонамента.

Юстенилъ, Читалище „Братство“. — Получихъ л. абонаментъ за вѣстника и 4 л. 45 ст. за итѣ отъ „Българ. соц.-демократич. Библиоте- Испратихме.

Ихило, Работнику Д. — Получено 6 лева. Не- аме книгитъ и вѣстникъ.

Балугоръ, Дружество „Орачъ“. — Получени л. за половинъ абонаментъ.

„Ний не се стремимъ ни най малко да уп- ляваме умовѣтъ по манерътъ на поповѣтъ, да ставяме прекъснатитъ системи на мѣстото на огледнитъ данини и стремления на народа. Но о привърженици на колективистическото учение, което се придържатъ сега всичкитъ сериозни ве отъ пролетарията на Стария и Новия свѣтъ, мислимъ, че естественото и научното раз- ние на човечеството води неизбѣжно къмъ колективната собственостъ на земята и сѣвчвата произвеждане. И отъ тая именно гледна точка ние изучаваме всичкитъ социални явления.

Тия председатели на „Работническата отия: Юль Гедъ, който току-що бѣше се за- валъ отъ заточение, Жираръ, сега професоръ римското право въ парижския университетъ, Ринелъ Девиъ, Емилъ Массаръ, Евгений Уденъ, и които наскоро се присѣдиниха докторитъ по- цината Юстинъ Вахъ и трима студента: Ма- въ, Лабюскеръ и Шабри. Да не забравиме и мата иностранни социалисти: пѣмецътъ Карла она и испанецъ Меза. Малонъ, който около а време живѣеше въ Лугано, принадлежеше така до къмъ тая група, макаръ неговото сътруд- ество да бѣше чисто платоническо (двѣ статии ѣла година). Още отъ първия день на появи- ето си той органъ, който строго се придържаше научния социализмъ, възбуди противъ себе си наденитъ на всички. Правителството нахана про- въ него протестъ и направи три полицейски обиска контората на вѣстникътъ и въ квартирата на вния му редакторъ и управител. Печатницата отказа да го печати, — затруднение, отъ което

Хасково, Х. — Испратени за М. и Д. исканитъ броеве: само и за новия абонаментъ.

Варна. Малеву. Получихме 5 лева. Испращаме излезитъ броеве.

София. Петкову. Материала полученъ. Не сме получавали никакво писмо. Защо не пишете какъ празнувахте празника? Чакаме.

СОЦИАЛЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ. ВЪ БЪЛГАРИЯ

ВИДИНЪ

До Общия Съвѣтъ на Българската Социал-Демократическа Партия.

На 19 Априлий [1 Май], Празника на Труда, тукашната Социал-Демократическа дружина има събрание, на което единъ отъ другаритъ ни говори върху значението на тая всевъвѣстка манифестация, значени- ето и за насъ и за значението на наше- то участие въ нея, като свърши съ при- знаване нуждата, щото нашето Народно Събрание да узакони както осмочасовия работенъ день, така и другитъ реформи, които сж необходими за подобрѣнието на умствената и материалната участъ на нашата работна класа, която, въ това време на нашето економическо „процвѣ- тиване“, е съвършено забравена.

Дружината иска своето общо съгла- сие върху това послѣдното.

Отъ Видинската Соц.-Демокр. дружина.

СЛИВЕНЪ.

Необходими обяснения.

Дописката ми, обнародвана въ 24-и брой на вѣстникътъ Ви, подигна разни криви тълкувания, както между заинтересованитъ, тъй и между незаинтересованитъ наши граждани, които сж и прочели; за това считамъ за полезно да дамъ пѣкои раз- сненни.

Между разнитъ глупости, исказани на адресъ на социалиститъ и които не заслу- жаватъ даже да се споменатъ, исказаха се сжщо и пѣкои криви тълкувания за соци- ализма изобщо, които ний трѣбва частъ по- скоро да разоблачимъ.

Ето пѣкои отъ тѣхъ: произнесоха се, че социалиститъ биле противъ развитието на индустрията, противъ въвеждането на машинитъ, противъ развитието на капи- тализма; че подбуждали работницитъ да се бунтуватъ противъ фабрикантитъ и да искали да дѣлятъ на равно отъ печалата; че да имало единъ колаитъкъ пѣли биле да изгорятъ фабриктъ и да сунятъ ма- шинитъ и пр.

Както виждате, преписватъ на социали- ститъ тѣкмо противното на това, което искатъ тѣ.

Ний не бихме обърнали сериозно вни- мание, ако тѣзи работи ни се преписваха

умишлено отъ фабрикантитъ и заинтере- сованитъ лица съ задна цѣль, да компро- метиратъ социалистическото у насъ дѣло още въ зародиша му; но, до колкото за- бѣлвахме, тѣзи пѣща ни се преписватъ и отъ хора, които по положението си сто- ятъ пѣкакъ незаинтересовани между ра- ботницитъ и капиталиститъ, миѣнието на които главно съставлява тѣй нарѣченото „обществено миѣние“ и които искрено вѣрватъ, че дѣйствиелно социалиститъ сж противъ развитието на капитализма и на машинното производство.

По чудно е, отъ гдѣ заклочаватъ тѣ така! Въ в. „Работникъ“ не веднѣжъ се е писало и разяснявало какво искатъ со- циалиститъ, но, види се, че и тукъ, както и въ всичкитъ български работи, критику- ва се пѣщо преди да се е разбрало.

Ако въ дописката си ний споменахме за економическата зависимостъ на бакали- тѣ ни отъ г-да Мирковичъ и Сѣе, които сж успѣли да надвиятъ въ конкуренцията на всички свои съперници и др. по-дребни капиталисти; съ това не искахме да ка- жемъ, че сме противъ сътерѣдоточението на капиталитъ, но само да посочимъ на единъ отъ безбройнитъ факти въ развити- ето на капитализма.

Колкото по-бързо става развитието на капитализма, толкова по-скоро се прибли- жава неговия край, толкова по-бързо ще стане осъществението на социализма. Крайния моментъ на капиталистическото развитие е социалната революция — нача- лото на социализма.

Слѣдователно, социалиститъ не могатъ да бѣдатъ противъ развитието на капи- тализма. Той е съпроводенъ съ много бѣдствия и обществени злини, които се отразяватъ най-губелно върху гърбътъ на работни народъ; по той [капитализма] е исторически плодъ и, слѣдователно, необ- ходимо зло, презъ което сж минали всички напреднали народи и презъ което ще ми- немъ, щѣмъ не щѣмъ, и ний. Капитализма е пътя, който води къмъ по-висшата форма на производството — социализма.

Да отрѣчемъ той пътъ ще каже, да от- рѣчемъ и исхода му, ще каже да не раз- бираме историческото и економическото развитие.

Лесно е за разбиране, че щомъ не сж противъ капитализма, социалиститъ не мо- гатъ да бѣдатъ и противъ машинното производство.

Напротивъ, тѣ всекога сж казвали, че дребното рѣчно работение подъ натискътъ на едрото — машинното работение, е осж- дено да загине и глупостъ би било да искаме да го съживимъ. Да искаме да го запазимъ, ще каже, да искаме да покръ- немъ колелото на историята назадъ и да осжждаме сами себе си на съсвиняване.

Подъ натиска на външната конкуренция единственното спасение на държавата ни отъ економическо робство е въ по-скорош- ното и по-рационалното въвеждане на

машинитъ и развитието на фабричната индустрия.

Социалиститъ никога не сж карали ра- ботницитъ да се бунтуватъ, да чунятъ машинитъ, да горятъ фабриктъ, защото туй ще бѣде най-голямата глупостъ отъ тѣхна страна. Напротивъ, тѣ сж първитъ, които обясниха на работницитъ въ Европа, когато тѣ искаха да чунятъ машинитъ като причинители на тѣхнитъ бѣдствия, че сами по себе си машинитъ не сж зло, ами голѣмо благодѣяние на човечество- то, но че злото е въ тѣхното частно вла- дѣние и ползуване. Когато употреблени- ето имъ стане общественно, къмъ което пѣщо ни води самото економическо разви- тие, тогава тѣ [машинитъ] отъ зло ще се обърнатъ на голѣмо благодѣяние за всички хора.

Вѣрни на своята научна теория, бѣл- гарскитъ социалисти обявяватъ, че никога не сж проповѣдвали и не ще проповѣдватъ на работницитъ за пѣкакви подпалвания, чупения и безсмислени бунтове, но гле- датъ и ще гледатъ да имъ [на работницитъ] разяснятъ тѣхното економическо положение, което отъ день на день се влѣщава и цѣрватъ противъ това, който се състои: 1) въ здружаване за взаимно помагания; — по-лесно да прекратятъ трудното капи- талистическо развитие; 2) въ организира- ние за извоюванито по законъ редъ на временни улеснения и правдини и 3) приготвенито имъ за рѣшителната бор- ба, която ще прекатурне издѣно цѣлия общественъ строй, за да провъзгласи со- циализма.

Разбира се, се въ този случай историята е опредѣлила на пролетариата ролята на акушеръ [баба], който ще бабува капита- лизма, за да може ражданието да стане полегко, безъ мъки и катастрофи, та рож- бата на капитализма — социализма да се роди здрава и читава, а не недопосече, както бѣше Парижката Коммуна.

Хрумна ми на ума и за друго едно криво понятие, което имать за социализма. Оби- ковенно пѣкои мислятъ, че социалиститъ искатъ *ей сѣа* още, ако могатъ, да про- възгласятъ социализма. Това показва до колко малко ни разбиратъ. Ако бѣхме со- циалисти-утописти, които да гледаме на общественитъ работи отъ гледна точка на нашитъ чувства, то, не ще съмѣние, че ще поискаме да се осжществятъ идеа- литъ ни *ей сѣа*; но ний не сме утописти, па и много добръ знаеме, че всеко пѣщо трѣбва да узрѣе, да му дойде времето, за да може да се осжществи. Историята е наказала жестоко тия, които сж искали да я испреварятъ, краснорѣчивъ примѣръ за което служи Парижката Коммуна.

Въ Европа, гдѣто капитализма, а заедно съ него и социализма сж стократно повече развити отъ нашитъ, пакъ социалиститъ чакатъ още по-голямо развитие за осжще- ствението на социализма, колко повече

се отървахме, само като се премѣстихме въ Лапи, благодарение на щедрата помощ на пѣмския со- циал-демократъ Карла Гохбера. Организираната вече частъ отъ нашия работнически класъ публично осжждаше „L'egalité“, както осжждаше, при по- мощта на Шаберовия органъ, проектътъ за пожер- твованния въ полза на гревиститъ въ Монсо-ле-Минъ. Даже и задъ-граница анархиститъ, въ „Листътъ на Юрската Федерация“ и „Авангардъ“тъ на Поля Брусса, се мъчаха да побъркатъ, попречатъ на успѣхътъ на нашия журналъ, като го наричаха просто избирателенъ мостъ за свонтъ основатели.

„Egalité“ („Равенство“), което безутѣшно се мъчиха да намѣсятъ въ дѣлото на Коста и Анна Кулешева, които се прислѣдваха за пропагандирането учението на Интернационалътъ, продължаване при всичко това своята работа — изясненито и разпространението на правилнитъ възгледи. Неу- молилия анализъ не пощади ни една отъ тия глупави измислици, съ които бѣха натѣкани главитъ на работницитъ. Снестенето, кооперацията, професо- налното образование, правилното и мирно развитие на республиканскитъ учреждение, унищожението на градектъ мита, борбата съ религиознитъ предраз- сѣжди и др. играчки, съ които республиканската буржуазия залъгваше толкова време крѣпостнитъ на нашето време, една слѣдъ друга се обърнаха на пухъ-и-прахъ. На проповѣдитъ на химеричес- китъ асоциации, които по миѣнието на тѣхнитъ привърженици, трѣбваше, като обединятъ нищо немощнитъ работници, да се борятъ противъ съ- единенитъ сили на капиталиститъ, „l'Egalité“ про- тивопоставяше единственната практическа възможна

и плодотворна асоциация, която въ борбата си съ безграничнитъ искания на капиталиститъ, би побѣждавала тѣхното упорство чрезъ колективното напущане на работата, или *гревата*. Безплодността на политическитъ, или правителствени реформи за освобождението на работницитъ бѣше доказала отъ опитътъ на Американскитъ съединени щати, гдѣто работницитъ се така сжщо експлоатиратъ и така сжщо гладуватъ и мръзнатъ, както и въ Стария свѣтъ, безъ да се гледа на всички права, които конституцията имъ предостави. Увеличението на производителността на трудътъ, което се очакваше отъ Гамбетта и другаритъ му отъ въвеждането на всеобщото професионално образование, бѣше пред- ставено тѣй както си е, т. е. источникъ на благо- състояние и богатство за капиталистическото мен- шество, което кара другитъ да работятъ за него, поне и за работника, работната заплата на когото при сегашната система ни най малко не отговаря на неговата производителна способностъ. Най послѣ, „Egalité“ показа че всеобщото избирателно право само по себе си още нищо не разрѣшава и че може само чрезъ классови кандидатури да спомогне за организирането на пролетарията въ отдѣлна партия, която си поставя за цѣль завладяването, чрезъ революция на политическата властъ и обра- щането въ общественна собственостъ сръдствата за произвеждане.

(Слъдва).

